

ДОКЛАД

от

Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове “

8-11 април 2024, гр. Стара Загора

Изготвен от: Експертна комисия “Анализи и застъпничество” към Национален младежки форум

Изработен по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“ - Стара Загора, в периода 8-11 април 2024 г., организирана от община Стара Загора и ММЦ - Стара Загора, по проект „Международен младежки център Стара Загора – мисли локално, действай глобално“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, изпълняван от община Стара Загора

СЪДЪРЖАНИЕ	2
Списък със съкращения	4
Въведение	6
Резюме на изводите и препоръките	8
Контекст и пътят дотук	10
Предварителна анкета	14
Основните цели на конференцията	19
Национална конференция “Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове”	23
Дискусионно студио: “Перспектива пред развитието на младежките центрове”....	23
Въпрос 1: Как виждате следващите стъпки към институционализирането на младежките центрове?	23
Въпрос 2: Каква е ролята на младежкия център в младежката политика?	25
Въпрос 3: Как виждате развитието на младежката работа в страната?	27
“Овластяване на младите хора чрез иновации и изграждане на умения” - програма UPSHIFT на UNICEF	28
Младежката политика на европейско и национално ниво	28
Младежката политика на местно ниво	29
Основни елементи на младежката политика на местно ниво	29
Роля на младежката работа и младежките центрове в развитието на младите хора на местно ниво	30
Панелна дискусия с представители на местната власт: “Ролята на младежкия център за младежката политика и младежкото участие на местно ниво	32
Ролята на Националната мрежа на младежките центрове	36
Работен панел: “Ролята на младежкия център в младежката политика”	38
Работни панели “Перспектива пред развитието на младежките центрове и младежката работа”	40
Статут и институционализация на младежките центрове	41
Дейности и същност на работата на младежкия център	44
Качество и стандартизиране на младежката работа	47
Как се комуникира дейността, резултатите и дългосрочното въздействие от младежката работа	51
Младежки работник - образователни и кариерни пътеки	52

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Изводи и препоръки	55
1. По отношение на институционализацията на младежките центрове	55
2. По отношение на дейностите и същността на работа на младежкия център	57
3. По отношение на качеството и стандартизирането на младежката работа	58
4. По отношение на младежките работници	60
Източници на информация	63
Приложения	64

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Списък със съкращения

ММЦ	Международен младежки център
МЦ	Младежки център
ММС	Министерство на младежта и спорта
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НМФ	Национален младежки форум
НКПД	Национална класификация на професиите и длъжностите
НММЦ	Национална мрежа на младежките центрове
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НПО	Неправителствена организация
НФО	Неформално образование
ОП	Общинско предприятие
СДК	Следдипломна квалификация
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Настоящият доклад може да се използва от:

- Народни представители
- Институции в централната и местната администрация
- Неправителствени организации
- Академична общност
- Представители на медиите
- Всеки, който се интересува от състоянието на младежките центрове и младежката политика

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Въведение

Институционализирането на младежките центрове, като основни фокусни точки на младежката политика на местно ниво, се превръща в централна тема на дискусия между различните заинтересовани страни в областта на младежката политика. Разрастването на съществуващата мрежа от 8 на 26 младежки центъра, преминаването на съществуващите центрове на бюджетната издръжка на общините, както и продължаващата липса на ясна законова регулация за статута, финансирането и инструментите за осигуряване на методическа подкрепа за младежките центрове се очертават като основното предизвикателство пред устойчивото развитие на младежката работа в страната. Увеличаването на броя на младежките работници в страната в контекста на новите младежки центрове изисква и допълнително усилие и инвестиция в изграждането на капацитет за взаимодействие с младежи и заинтересовани страни и, разбира се, дългосрочна методическа подкрепа.

Необходими са спешни законодателни мерки за дефиниране на младежката работа, статута на младежките центрове и механизмите за тяхното финансиране, установяване на ролята на Националната мрежа на младежките центрове, както и Националния фокусен център.

Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“ се проведе в периода 8-11 април 2024 г., в гр. Стара Загора в рамките на проект „Международен младежки център Стара Загора – мисли локално, действай глобално“, финансиран по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“.

Програмата се администрира от Министерство на образованието и науката в рамките на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) и

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

предоставя средства, осигурени от Кралство Норвегия, Република Исландия и Княжество Лихтенщайн, насочени към намаляване на икономическите и социалните различия в ЕИП и укрепване на двустранните отношения между страните-донори и страните-бенефициенти.

В периода 2014 - 2024 г. чрез финансиране от ФМ на ЕИП в страната са изградени общо 8 младежки центъра на обща стойност 32 615 068 лв. (27 640 351 лева по ФМ на ЕИП/национално съфинансиране и 4 974 717 лева съфинансиране от страна на бенефициентите). През април 2024 г. проектите, финансирани по програмата, приключват своето изпълнение, което води след себе си въпроса за бъдещото функциониране на вече изградените 8 младежки центъра. **В края на 2023 г. в Закона за държавния бюджет бе одобрена сума от 4 млн. лв. за обезпечаване на работата на центрoвете, но към момента на провеждане на конференцията, тя все още не е предоставена поради необходимост от промяна в документите и повторното им съгласуване, вследствие на назначаването на поредния служебен кабинет.**

От началото на 2024 г. стартира изпълнението на проекти за изграждане на 18 младежки центъра по Националния план за възстановяване и устойчивост (9 в областни градове и 9 в градове, които не са областни), като към април 2024 г. 18 общини имат подписани договори и са в процес на подготовка на строително-ремонтните дейности.

В процес на подготовка е и процедурата за изграждане на Национален фокусен център, като част от Националния план за възстановяване и устойчивост, като поради неясноти по отношение на мястото за изграждане на центъра, работата по проекта все още не е стартирала.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Резюме на изводите и препоръките:

1. По отношение на институционализацията на младежките центрове:

- 1.1. Осъществяване на законови промени в Закона за младежта за институционализирането на младежките центрове
- 1.2. Създаване на механизъм за смесен модел на финансиране на младежките центрове – държавно делегирана дейност и целево програмно финансиране
- 1.3. Защитен статут на сградния фонд на младежкия център и фиксиран период (5 години) без промяна на предназначението на сградата на МЦ
- 1.4. Гарантиране на автономността на младежкия център в управлението на неговите дейности и ресурси
- 1.5. Необходимо е законово регламентиране на Националната мрежа на младежките центрове

2. По отношение на дейностите и същността на работа на младежкия център

- 2.1. Младежният център следва да се фокусира върху ангажирането на свободното време на младите хора, чрез методите на НФО
- 2.2. Младежният център следва да работи със и да осигурява пространство за осъществяване на дейностите на младежките организации и структури на територията на общината
- 2.3. Младежният център е защитено младежко пространство, отворено за младежи от всички социални и демографски групи
- 2.4. Дейността на МЦ следва да е обвързана с нуждите на младите хора на местно ниво, но също така и с националния, и европейския контекст

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- 2.5. Дейностите на младежките центрове са насочени към подкрепа на младите хора да станат участници в социалната промяна, а не само към индивидуалното им развитие
3. **По отношение на качеството и стандартизирането на младежката работа**
- 3.1. Въвеждане на законова дефиниция за младежка работа в Закона за младежта
- 3.2. Разработване на стандарти за качество в младежката работа съвместно с т.нар. общност на практикуващите и ключови заинтересовани страни
- 3.3. Изработване или адаптиране на компетентностен модел за младежки работници
- 3.4. Необходимо е изработването на Етичен кодекс за младежките работници.
4. **По отношение на младежките работници**
- 4.1. Промяна в НКПД по отношение на професията младежки работник
- 4.2. На национално ниво все още липсва консенсус за изискванията за заемане на позицията и упражняване на професията “младежки работник”
- 4.3. Няма достатъчно възможности за обучение на младежки работници в системата на висшето образование.
- 4.4. Необходимо е повишаване на възнаграждението на младежките работници.
- 4.5. Предлага се приемане на наредба за определяне на размера на възнаграждението на младежките работници.
- 4.6. Създаването и функционирането на Националния фокусен център е ключово, както за обучението на младежките работници, така и за цялостното функциониране на мрежата от младежки центрове и развитието на младежката работа в страната.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Контекст и пътят дотук:

През последната година младежките центрове и младежките работници в страната, както и експерти и изследователи в младежката политика, реализираха заедно няколко ключови събития, част от цялостен процес за намиране на отговора какво ще бъде бъдещето на младежките центрове, младежките работници и младежката работа като цяло, които са основни инструменти за реализирането на младежката политика.

През месец август 2023 г. бе проведена кръгла маса „Устойчивост на младежките центрове и развитие на младежката работа в България”, организирана от Програмния оператор на програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“.

В изготвения в резултат на нея доклад бяха изведени основните предизвикателства пред развитието на младежките центрове и младежката работа в страната, сред които:

- Липсата на визия за осигуряване на дългосрочна устойчивост и финансиране, в т.ч. и рисковете за функционирането на съществуващите центрове след приключване на програмното финансиране през април 2024 г.
- Неясна концепция за изграждането, развитието и функционирането на националния фокусен център по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Част от изведените от кръглата маса препоръки включваха препоръки за преодоляване на предизвикателствата в 3 области:

- Младежка работа
 - Промени в закона за младежта по отношение на младежката работа
 - Актуализиране на дефиницията за младежки работник

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- Стандарти за качество на младежката работа
- Младежки центрове и национален фокусен център
 - Обособяване на статута на младежките дейности и осигуряване на система за съвместно управление с младите хора и/или техни представителни групи
 - Регламентиране на статута на НММЦ
 - Създаване на мониторингов механизъм към Националния фокусен център;
 - Провеждане на регулярни срещи за обсъждане на предизвикателствата и перспективите пред младежките центрове и младежката работа в страната.
- Младежката политика на национално ниво
 - Създаване на самостоятелна институция на национално ниво в системата на изпълнителната власт, която да постави фокус върху сектор “Младеж”
 - Включване на националния фокусен център в състава на ресорната институция.

След горепосочената кръгла маса бе организирана и проведена първата национална конференция в новооткрития Младежки международен център в гр. Бургас, под надслов „Предизвикателства и перспективи пред младежките центрове“. Вторият експертен доклад, вследствие на тази конференция, предлага препоръки във връзка с ключови за младежкия сектор и младежките центрове дейности:

- Развитието в сектора след кръглата маса за устойчивост на младежките центрове през м. август 2023 г.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- Изграждането на Националния фокусен център по Националния план за възстановяване и устойчивост.
- Предоставянето на средствата за осигуряване дейността на младежките центрове, създадени по програми, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, предвидени в Бюджет 2024 г.

В препоръките се открояват няколко основни момента:

- Средствата по механизма за обезпечаване на младежките центрове трябва да бъдат предоставени не по-късно от април 2024 г., механизмът за предоставянето им да не води до допълнителна административна тежест, да бъдат използвани приоритетно за покриване на дейностите на МЦ, а не за издръжка на сградите, като участниците в конференцията посочват, че най-подходящ оператор на средствата е текущият програмен оператор.
- Националният фокусен център следва да се разглежда като дългосрочна инвестиция в структурна реформа, а не просто като проект, той има ключова роля при стандартизиране на младежката работа, следва да се управлява в режим на споделено управление със заинтересованите страни (НММЦ, НМФ и др.), към центъра следва да се създаде и мониторингов механизъм за проследяване на качеството на изпълнение на проекта.

Изведени са и две общи препоръки:

- Необходимо е НММЦ да получи институционален статут.
- В българското законодателство трябва да бъде включена законова дефиниция за младежки център и младежка работа.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

В периода от провеждането на кръглата маса до провеждането на Националната конференция бяха проведени серия от застъпнически дейности от страна на представители на гражданския сектор, което доведе до това на 18 декември 2023 г. Народното събрание на Република България да одобри на второ четене включването в Закона за държавния бюджет за 2024 г. на 4 млн. лв., предвидени по централния бюджет за осигуряване дейността на младежките центрове, създадени по програми, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Настоящият експертен доклад е резултат от Националната конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове”, която се проведе в периода 8-11 април 2024 в Международен младежки център – Стара Загора.

По същество, това е третото експертно събитие, събиращо на едно място представители както на законодателната, изпълнителната и местната власт, така и представители на младежките центрове, в това число директори, младежки работници, медиатори и експерти в екипите по проектите за изграждането на младежките центрове.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Предварителна анкета

Преди конференцията беше проведено анкетно допитване сред участниците, което постави въпроси по отношение на статута на младежките центрове, същността на дейностите, осъществявани в тях, качеството и стандартизирането на младежката работа, както и комуникирането на дейността и въздействието на младежките центрове.

Анкетната карта е попълнена от 27 от участниците в събитието, най-много от тях – представители на общинската администрация (14), следвани от представители на екипите на младежките центрове (10). Сред попълнените анкетата има представители както на съществуващите 8 младежки центъра, така и част от екипите на новоизграждащите се такива, за което свидетелстват отговорите на въпроса за статута на младежкия център в общината на респондентите, на който 9 от тях отговарят, че той е в процес на изграждане.

Аз съм...
27 responses

Отговорите по отношение на текущия статут на центрoвете в голяма степен пресъздават настоящата картина в страната – най-много от респондентите са посочили, че младежкия център е второстепенен разпоредител с бюджет към общината, следвани от общинско предприятие и накрая звено към общината.

Сред най-често посочваните предизвикателства, произлизащи от статута на

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

центровете, се открояват две основни групи:

- Липса на достатъчна автономия и
- Предвидимост по отношение на финансирането на младежките центрове.

За това свидетелстват и отговорите на попълнените анкетата:

“Липсата на автономия е достатъчно голям проблем, защото размива практиката на младежката работа като такава.”

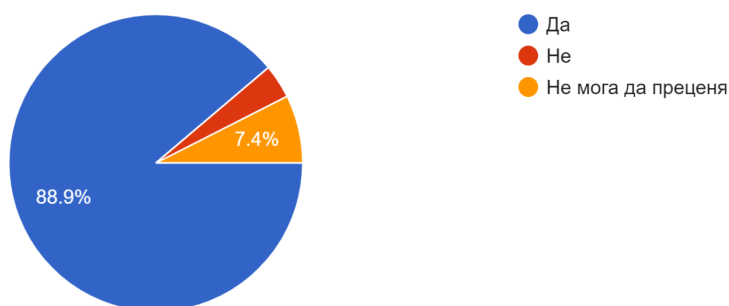
“Процесите при изпълнение на поръчки или дейности, свързани с трети лица, се случват бавно и/или със закъснения.”

“Всяка стъпка, съгласувана с общината, преминаването през йерархията за достигането на отговор.”

Независимо от разнообразието на отговорите по отношение на текущия статут на младежките центрове, мнозинството от респондентите са категорични, че той трябва да бъде законово регламентиран, като едва 3-ма от тях отговарят на въпроса с “Не” или “Не мога да преценя”.

Смятате ли, че статута на младежкия център трябва да бъде законово регламентиран?

27 responses

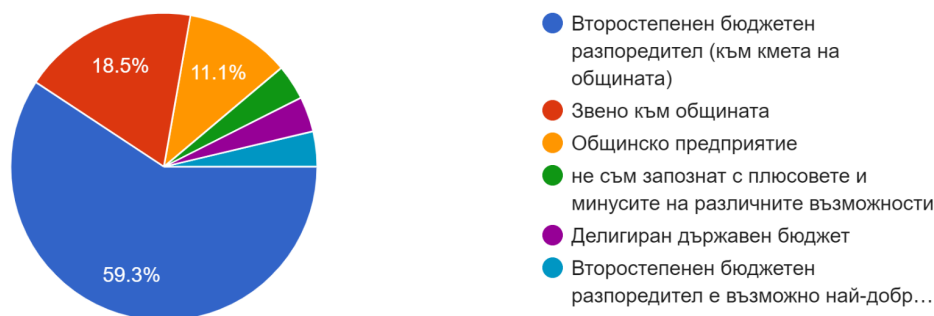

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Повече от половината участници, попълнили анкетата (17), отбелязват, че най-подходящият статут на младежкия център би бил второстепенен разпоредител с бюджет към общината, 5-ма отговарят “Звено към общината”, а най-малко припознатата опция е “Общинско предприятие” с едва 3 отговора.

Според вас, какъв е най-подходящия статут за младежките центрове?

27 responses

В отговор на въпроса “Колко често се осъществяват следните типове дейности в рамките на младежкия център?” – на първо място са обученията чрез неформални методи, за които почти всички респонденти посочват отговорите често (8) и редовно (16). Веднага след тях се нареждат доброволческите дейности – често (6) и редовно (16), а подобна е картината и при културно-развлекателните дейности – често (6) и редовно (17). Най-рядко в центровете се осъществяват научни и формални образователни дейности, а предпоследно място заемат консултантски и социални услуги (кариерно ориентиране, личностна подкрепа и др.), при които отговорите са разпределени съответно рядко (9), редовно (10), често (7).

При степенуване на дейностите по приоритет, където 5 показва най-висок приоритет, а 1 най-нисък, очаквано, респондентите посочват като основен приоритет на младежките центрове обученията чрез неформални методи със средна оценка 4.62,

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

следвани от доброволческите дейности с 4.44. Дотук картината е сходна с отговорите на предходния въпрос. На трето място по важност участниците посочват консултантските и социални услуги със среден резултат от 4.29. Най-малък приоритет е даден на културно-развлекателните дейности 3.92 и научните дейности 3.81.

Според участниците в допитването младежките центрове взаимодействат на местно ниво най-често с младежки организации, училища и ученически съвети. По-рядко е взаимодействието с граждански организации (различни от младежките), както и превантивно-информационните центрове към Общинските съвети по наркотичните вещества, а като най-рядка се очертава комуникацията с бизнеса.

2/3 от участниците в анкетата посочват, че младежкият център участва в изготвянето на общинския план за младежта (бел. ред. има се предвид общински план по смисъла на чл. 16 от ЗМ), а малко по-висок дял от допитаните, че младежкият център осъществява допитвания и анкети сред младежите в общината. Повечето от тях са насочени към *“проучвания на интересите и потребностите на младите хора в общината”*. (бел. ред. провеждането на проучвания на интересите и потребностите на младите хора е наложено като практика в рамките на проектите по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи” и се възприема като добра практика при обосноваване на дейностите на центрoвете).

Мнозинството от респондентите в анкетата (25) са на мнение, че е необходимо разработване на стандарти за качество в младежката работа. На въпроса какво следва да обхващат те, отговорите са разпределени както следва:

- Обхвата и съдържанието на дейностите, извършвани от младежките работници - **25**
- Етични норми на поведение на младежките работници - **22**
- Методи и инструменти при работа с младежи - **18**
- Очакван резултат и въздействие от младежката работата - **17**

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- Условията във физическото пространство, в което се осъществява младежката работа - **16**
- Формата на управление на младежкия център - **16**

Като добри примери респондентите посочват “Европейското портфолио за младежкия работник” (бел. ред. става въпрос за портфолиото на Съвета на Европа¹), стандартите на Съвета на Европа за младежки центрове (бел.ред. Знак за качество²) и моделите на младежка работа в Исландия.

По отношение на комуникацията на дейността на младежкия център едва 15 от респондентите посочват, че младежният център публикува годишни отчети за дейността си. Въпреки това, по-голямата част от респондентите посочват, че осъществяват целенасочени дейности за популяризиране на работата на младежкия център (22), но по отношение на тяхната честота отговорите са разнопосочни.

Малко повече от 1/3 от попълнените анкетата отговарят, че младежният център е осъществявал дейности за оценка на въздействието от своята работа.

Предварителната анкета е изготвена като част от подготовка за провеждане на тематичните работни групи по време на конференцията и не може да претендира за представителност по отношение на цялостната дейност и състояние на младежките центрове в страната.

За получаване на цялостна картина за състоянието на младежката работа и младежките центрове в рамките на работния план за 2023 и 2024 г., на Националната работна група за младежка работа към Министерство на младежта и спорта, е предвидено картографиране на младежката работа в Република България, което да осигури достоверни данни и задълбочена оценка за текущото състояние на сектора.

¹ [European Portfolio for youth leaders and youth workers - Youth \(coe.int\)](https://www.coe.int/en/web/youth-portfolio)

² [Quality Label for Youth Centres - European Youth Foundation \(coe.int\)](https://www.coe.int/en/web/youth-quality-label)

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Основните цели на конференцията:

1. Да се повиши разбирането за:
 - младежката политика на различните нива – европейско, национално, местно
 - същността и ролята на младежките центрове
 - значението и същността на младежката работа
2. Да се изведат на преден план проблемът с устойчивостта на младежките центрове и техният статут.
3. Да се дефинират конкретни решения на поставените проблеми и да се адресират конкретни искания към вземащите решения.
4. Да се формулират последващи стъпки за развитието на младежките центрове и младежката работа.

Участие в конференцията взеха повече от **80 представители на различни заинтересовани страни:**

- Народни представители от Комисията по образованието и науката и Комисията по въпросите на децата, семейството, младежта и спорта към 49-о Народно събрание.
- Представители на 8-те действащи младежки центъра в страната – заместник-кметове, ръководители на проекти, младежки работници и експерти.
- Представители на общините и екипите на 15 от общините, в които предстои да се изградят младежки центрове по Националния план за възстановяване и устойчивост – заместник-кметове, представители на общинската администрация и екипите за изпълнение на проекта.
- Представители на институции с отношение към младежката политика и младежката работа – Министерство на младежта и спорта, Център за развитие на човешките ресурси, Национален студентски дом.
- Експерти в областта на младежката политика и младежката работа, изследователи,

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

представители на академичния сектор и Националната работна група за младежка работа към Министерство на младежта и спорта.

- Академична общност
- Представители на неправителствения сектор и националния младежки съвет - Национален младежки форум, УНИЦЕФ, Общински младежки съвет - Стара Загора, Младежки омбудсман - Стара Загора и др.
- Представители на програмния оператор по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ – дирекция „Външни европейски програми“ към Министерство на образованието и науката.

Като част от програмата по време на конференцията участниците имаха възможност да се включат в следните активности:

1. *Два дискуссионни панела на политическо ниво с представители на законодателната, изпълнителната и местната власт на следните теми:*
 - „Перспектива пред развитието на младежките центрове“
 - „Ролята на младежкия център за младежката политика и младежкото участие на местно ниво“
2. *Две лекции на експерти в областта на младежката политика и младежката работа на следните теми:*
 - „Младежката политика на европейско и национално ниво“
 - „Младежка политика и младежка работа на местно ниво“
3. *Представяне на инструменти и добри практики за работа с млади хора:*
 - Презентация на Наръчника за местна младежка политика на НМФ
 - Презентация на програма UPSHIFT за овластяване на младите хора чрез иновации и изграждане на умения на УНИЦЕФ
4. *Пет работни панела за генериране на решения и формулиране на препоръки на следните теми:*

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- „Ролята на младежкия център в младежката политика“;
 - Два последователни работни панела на тема „Перспектива пред развитието на младежките центрове и младежката работа“ с фокусирана работа върху следните подтеми: *Статут на младежките центрове; Дейности и същност на работата на младежкия център; Качество и стандартизиране на младежката работа; Как се комуникира дейността, резултатите и дългосрочно въздействие от младежката работа;*
 - „Последващи стъпки за институционализация и утвърждаване на младежките центрове и младежката работа“;
 - „Представяне на резултати и последващи стъпки“.
- 5. Представяне на НММЦ и две мрежуващи събития за опознаване и сближаване:**
- Презентация на тема „Ролята на Националната мрежа на младежките центрове (НММЦ)“
 - Отворени врати в ММЦ - Стара Загора
 - Изложение на младежките центрове

Модерирането и провеждането на конференцията бе обезпечено от екип на Звено „Обучители“ на Национален младежки форум с подкрепата на екипа на Международен младежки център - Стара Загора.

В настоящия доклад са обобщени основните изводи и препоръки от проведените лекционни и дискуссионни панели, както и от работата в 4 тематични работни групи:

- Статут на младежките центрове;
- Дейности и същност на работата на младежкия център;
- Качество и стандартизиране на младежката работа;
- Комуникация на дейността, резултатите и дългосрочно въздействие от младежката работа.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Окончателният доклад е изготвен от екип на Експертна комисия „Анализи и застъпничество“ към Национален младежки форум.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“

Методологията на конференцията включваше дискуссионни панели, лекции и презентации, както и работни панели. Основни акценти от различните елементи на тази методология са представени по-долу. Поставен е фокус върху ключови изказвания на панелисти и лектори, както и мнения и препоръки от страна на участниците в конференцията, по време на работните панели.

Дискуссионно студио: “Перспектива пред развитието на младежките центрове”

Участници в панела:

- Красимир Вълчев, председател на Комисия по образованието и науката на 49-о Народно събрание
- Илина Мутафчиева, заместник-председател на Комисия по въпросите на децата, семейството, младежта и спорта към 49-о Народно събрание
- Д-р Весела Марева, директор на дирекция “Младежки политики” към Министерство на младежта и спорта
- Мария Василева-Вълва, директор на дирекция “Външни европейски програми” към Министерство на образованието и науката и Ръководител на Програмния оператор.

Въпрос 1: Как виждате следващите стъпки към институционализирането на младежките центрове?

Г-н Красимир Вълчев посочи, че институционализирането следва да се случи нормативно и статута на младежките центрове да се легализира. Той отбеляза, че е

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

необходимо устойчиво финансиране от държавния бюджет, но също така е важно да се запази и ангажимента на общините, които да дофинансират дейностите на централите. Според него е необходимо да се изработи механизъм, който позволява всички общини, а не само областният град да се ползват от услугите на младежкия център.

Г-жа Илина Мутафчиева постави акцент върху нуждата от законово дефиниране на младежката работа и младежкия работник, преди институционализирането на младежките центрове. В противен случай има риск да се изгради инфраструктура без реални дейности. Отбеляза и необходимостта от въвеждане на качествени индикатори за работата на централите, а не количествени, като посочи 3 основни стълба за тяхната устойчивост:

- Общината да осигурява издръжката на сградния фонд
- Държавата да осигурява издръжката на младежките дейности и мобилна младежка работа.
- Младежките центрове да имат възможност да развият свой бизнес модел и да привличат средства за дофинансиране.

Тя посочи като проблем факта, че общините към момента имат различен подход при институционализацията и определянето на статута и финансирането на централите и отбеляза, че този подход следва да се унифицира.

Г-жа Мария Вълва отбеляза, че темата за младежките центрове е особено актуална през последната година, като посочи, че като първа стъпка към осигуряване на тяхната устойчивост, е те да станат второстепенни разпоредители с бюджетни средства към общините.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

На следващо място отбеляза необходимостта от увеличаване на заплащането на младежките работници, като предложи като модел наредбата³ за определяне на възнаграждения на социалните работници с фиксиран коефициент например 1.5 - 2 пъти минималната работна заплата за страната.

Г-жа Весела Марева подчерта, че младежките центрове съществуват вече 10 години и са доказали своята полезност. Тя акцентира върху нуждата от устойчивост на работата им и посочи, че трябва да се търси обезпечаване на дейностите и човешкия ресурс. Освен това още веднъж отбеляза и нуждата от проследяване на работата на младежките центрове с качествени измерители.

Въпрос 2: Каква е ролята на младежкия център в младежката политика?

Според **г-жа Марева** младежките центрове са основните инструменти за реализиране на младежка политика на местно ниво. Младежките работници със своя изграден капацитет работят много успешно не само на местно, но и на областно ниво. Достигат до младежи от малките населени места, които често не са обхванати със смислени форми на заемане на свободното им време. Центровете са мощни инструменти за формиране на политики и трябва да се мисли за разширяване на обхвата им.

Нуждата от добра подготовка и липсата на възможности за обучение в системата на висшето образование (с изключение на някои програми в Софийски университет и Великотърновски университет) бяха отбелязани от **г-жа Вълва**.

³ Наредба за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, в сила от 01.01.2022 г., приета с ПМС № 343 от 07.12.2020 г. Обн. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020 г.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Г-жа Илина Мутафчиева подчерта, че има градове, в които няма младежки центрове, но има младежки пространства и младежки домове и не следва една младежка инфраструктура да се противопоставя на друга, тъй като и двете обслужват нуждите на местната общност. Тя акцентира върху ролята на младежката работа за развитие на потенциала на младите хора и постави въпроса как като държава си представяме, че следва да изглеждат и да се развиват младите ни хора. Беше отбелязано, че докато се води дебат къде да попадне младежката инфраструктура в Министерство на образованието, в Министерство на младежта и спорта или другаде се губи много потенциал, а в младежката работа трябва да поставя и фокус върху превенцията. Тя посочи, че проблемите със зависимостите и насилието сред младите хора са резултат от липсата на възможности за тяхното свободно време.

Младежките пространства трябва да са достъпни, а младите хора трябва да създават активностите в тях. Отбелязано бе и че Международен младежки център - Стара Загора е първият, който осигури такава гъвкавост и възможност на младите хора в общината.

В обобщение г-жа Мутафчиева посочи, че **младежният център е безопасно място, което да осигурява възможност за пълноценно запълване на свободното време с дейности, които младите искат да правят.**

Г-н Красимир Вълчев посочи още веднъж необходимостта младежките центрове да са институции, които да осъществяват дейността си на територията на цялата област, като взаимодействат не само с други институции, но и с гражданските и младежките организации. Той подчерта, че прекалената стандартизация на дейностите може да ограничи инициативността на младежкия център, като отбеляза, че в системата на образованието има подобни негативни примери за неефективен формализъм. Според него е необходимо да се търсят децентрализирани решения, а голямото предизвикателство е, че

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

дейностите в публичния сектор, които нямат материален характер, трудно се оценяват на база качество.

Въпрос 3: Как виждате развитието на младежката работа в страната?

Търсене на вариант, сходен на програмите за дейности при Центровете за подкрепа на личностното развитие, бе предложен за развитието на младежката работа в младежките центрове от страна на **г-н Вълчев**.

Г-жа Мутафчиева посочи, че често сходни дейности в областта на младежката политика се финансира от различни източници и има нужда от създаването и подобряването на механизмите за координация. Според нея трябва да се търси обединение на всички практики (бел. ред. Community of practice) и заедно с тях да бъде изработен моделът за развитие на младежката работа. В момента едни и същи младежи се ползват от всички възможности на различните организации и в резултат активните стават все по-активни, а неактивните си остават такива.

Г-жа Марева предложи да бъде използван моделът за co-management (бел. ред. съвместно управление) на Съвета на Европа, за да може младежките политики да се правят със и за младите хора, като подчерта, че подобен модел се прилага в ММЦ - Стара Загора и ОП “Младежки център - Пловдив”.

В заключение **г-н Вълчев** отбеляза, че е необходимо Министерство на младежта и спорта да не се занимава само със спорт и с активен заместник-министър и работеща дирекция ще има по-добра координация. Изваждането на младежта в агенция ще лиши тази политика (бел.ред. ръководителя на политиката) от законодателна инициатива.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

“Овластяване на младите хора чрез иновации и изграждане на умения” - програма UPSHIFT на UNICEF

Г-жа Елена Златанова и г-н Найден Рашков от екипа на UNICEF България представиха глобалната програма на УНИЦЕФ за изграждане на умения и ангажиране на младежи - [UPSHIFT](#), като отправиха покана за включване на младежките центрове в предстоящото пилотно издание на програмата за България.

Младежката политика на европейско и национално ниво

Д-р Лилия Еленкова, изследовател на развитието на младежката политика в страната и преподавател в СУ “Св. Климент Охридски”, представи на участниците в конференцията етапите на развитие на младежката политика в страната и различните нива на осъществяването ѝ.

Тя започна с това, че **съществуващата нормативна рамка е добра, но не е достатъчна**. Младежката политика следва да работи за създаване на нагласи и определяне на поведението на младите хора, как те изграждат определени ценности, а това е процес, който изисква устойчивост и постоянство. Младежката политика е свързана със създаването на бъдеще – интегритет за общността.

Д-р Еленкова подчерта, че в последните 30 години има сериозно развитие в полето на младежката политика – институционално преминава от комитет (с фокус здраве и спорт) към държавна агенция, а после и министерство. Приема се нормативна и стратегическа рамка (бел. ред. Законът за младежта е приет през 2012 г., а първата стратегия през 2003 г. от страна на Министерския съвет).

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Подчерта се, че е **необходимо младите хора да бъдат разглеждани не само като обект, но и като субект на политики.** (бел. ред. младият човек не трябва да е потребител, а да участва в създаването, изпълнението, мониторинга и контрола на съответната политика).

Първият значим тласък за младежката политика е [декларацията на Народното събрание](#) през 1999 г., която призовава общините да приемат [Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите](#). Един от преките резултати в страната е община Варна и превръщането ѝ в Европейска младежка столица за 2017 г.

Според д-р Еленкова е необходимо **създаване на национална работна група, която да е свързана само с младежката политика на местно ниво.** Освен това, тя подчерта, че младежките политики, въпреки своя хоризонтален характер, се занимават предимно със свободното време на младия човек.

Основен акцент бе поставен върху нуждата от развитие на местна младежка политика, за да бъдат отразени местните специфики и проблеми на младите хора.

Липсата на система за мониторинг и изпълнение на политиката на всички нива бе посочена като основна критична точка в политиката за младежта, а също така и липсата на достоверни данни за състоянието и проблемите на младите хора, както на национално, така и на местно ниво.

Д-р Еленкова подчерта, че няма противоречие между различните идентичности на един млад човек – регионална (бел. ред. софиянец, перничанин и т.н.), национална (българин) и глобална (европеец). За да бъде съхранен интегритетът и разнообразието обаче, е необходимо създаването на **местни младежки стратегии, които да правят директна връзка с националното и европейското ниво.** Младежката стратегия отговаря на въпроса: “Как виждате бъдещето на България?”.

Накрая тя посочи, че младежките работници са ключови при правенето на политики (бел. ред. младежки) на терен, особено при превенция на рисково поведение сред младите хора.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Младежката политика на местно ниво

Основни елементи на младежката политика на местно ниво

Йоан Стоянов, главен секретар на Национален младежки форум, представи [“Наръчник за местна младежка политика”](#) на организацията и проучването на предпоставките за младежко участие осъществено през 2021 – 2022 г.

В презентацията си той представи методите за осъществяване на проучването и състоянието на младежкото участие на местно ниво към 2021 г., като съгласно данните сравнително малък дял от общините имат информация за съществуващи местни младежки стратегии или консултативни младежки съвети. Същевременно в много общини има свидетелства за съществуването на местни структури, които изпълняват функцията на инструмент за младежко участие – младежки парламент, младежки център или младежки дом. В някои от общините, попаднали в обхвата на проучването, тези структури често са с дублиращи се функции.

В допълнителния компонент на проучването – телефонните интервюта с експерти от 55 общини – става ясно, че готовността за сътрудничество на общинските служители, отговорни за младежките политики, е сравнително висока, като често те са подготвени или заявяват готовност да набавят в кратък срок търсената информация (бел. ред. за младежка стратегия, КМС и т.н.).

Накрая г-н Стоянов очерта възможностите за надграждане, а именно чрез прилагане на пилотния модел, който Наръчникът предлага за реализиране на младежка политика на местно ниво. В него се съдържат насоки и примери при разработване на местни младежки стратегии, проучване на нагласите на младите хора, разработване на програми за изпълнение на стратегията и създаване на консултативни младежки съвети.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Роля на младежката работа и младежките центрове в развитието на младите хора на местно ниво

Стефан Георгиев – социолог, изследовател и член на [мрежата RAY](#) за изследване, анализ и мониторинг на европейските програми за младежта, запозна участниците с работата на мрежата, значението на младежките изследвания за младежката политика, какво прави младежният работник и каква е ролята и въздействието от младежката работа.

По отношение на младежките изследвания той изтъкна, че следва да се правят не на всяка цена, а ако обслужват някаква цел и би могло да ги използваме за ориентир какво правим след това (бел.ред. създаване на нови стратегии, политики и др.).

Според него има противоречие в това, че все още няма дефиниция за младежка работа и младежки център, но младежният работник е законово регламентиран. Младежката работа е флуидна и има нужда от данни, но в България няма изследвания, свързани с младежта, които да позволят развиване на политика, базирана на данни, с изключение на някои примери от НМФ, Фондация Фридрих-Еберт и отделни изследвания на местно ниво. В този смисъл секторът работи на сляпо и на принципа проба-грешка.

Има много хора на терен и има възможност да се използва опита на различни мрежи като изследователската мрежа в партньорство между Съвета на Европа и Европейската комисия (бел. ред. [PEYR](#)) или Европейската изследователска мрежа RAY.

Г-н Георгиев представи данни за въздействието на програмите на ЕС върху младите хора в страната, като изводите от тях посочват, че в резултат на участие в програмите се отчита повишаване на личностни, социални и обществени умения и компетентности сред младите хора.

По отношение на ролята на младежките центрове на местно ниво г-н Георгиев подчерта, че те заемат централна роля в концепцията за 8-те часа свободно време на младите (бел.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

ред. младите хора имат 8 часа за сън, 8 часа за училище и други ангажименти и 8 часа свободно време), като ангажирането се случва най-вече през обучения и НФО. Младежният център е и средище за социална работа, пространство, в което младежите се чувстват “вкъщи”, в защитена среда. Центровете имат особена роля и са предпоставка за демократизиране на обществото поради работата им за превръщането на младите хора в пълноценни и дейни граждани. Накрая те са средище на професионалисти, работещи с младежи.

Г-н Георгиев откри и някои от текущите предизвикателства, а именно – ролята на МЦ е все още периферна, а дейността се приема като “несериозна”, дейностите в младежката сфера се negliжират заради други по-важни, има известна липса на признаване на ролята на младежкия център, както и загуба на неговата автономия, младежките работници остават недооценени и често пъти “правим нещо за младите”, но не е ясно какво и дали то е смислено (бел. ред. дали има ефект).

Панелна дискусия с представители на местната власт: “Ролята на младежкия център за младежката политика и младежкото участие на местно ниво”

Участници в панела:

- Александър Владимиров, заместник-кмет Култура, спорт, социални и младежки дейности, туризъм и инвестиции“, Община Враца;
- Владимир Трендафилов, заместник-кмет „Хуманитарни дейности“, Община Добрич;
- Михаил Ненов, заместник-кмет по образование, здравеопазване, социални дейности и младежки политики, Община Бургас;
- Надежда Чакърлова, заместник-кмет „Образование и младежки дейности“, Община Стара Загора;

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- Стефан Кръстев, заместник-кмет, Община Перник;
- Тихомир Антонов, заместник-кмет „Европейска интеграция и икономическо развитие“, Община Монтана..

Панелистите в дискусиата засегнаха следните ключови въпроси:

1. Как виждат ролята на младежкия център в тяхната община?
2. Каква е ролята на младежката политика в тяхната община?

Г-н Александър Владимиров сподели, че ролята на младежкия център е развитието на младежите, но има още много неща, които да правят, за да развият потенциала на младите хора. МЦ трябва да накара младите хора да са уверени, чрез общуване и работа.

Той изтъкна **липсата на ясна дефиниция** що е то **младежки център**, като основно предизвикателство, като подчерта, че политиката по отношение на младите хора трябва да е по-ясно дефинирана на централно ниво. Общините следва да са по-активни в определянето на това как се дефинира младежката политика на централно ниво.

Той отбеляза, че е важно спешно да се намери решение на проблема с липсата на финансиране на младежките центрове, защото обратното означава риск от загуба на вече изградения капацитет.

Г-н Владимиров отбеляза, че ако години наред се полагат усилия за изпълнение на една цел, но тя не се постига, трябва преосмисляне и решенията трябва да се взимат според различните нужди на младите хора. Младежката работа трябва да е гъвкава и да започва от долу нагоре, като решенията са различни за всеки отделен град.

Г-н Владимир Трендафилов постави акцент върху важността на ролята на МЦ и подчерта, че проблемите обсъждани на кръглата маса през август 2023 г. (бел. ред. [Кръгла маса на тема „Устойчивост на младежките центрове, финансирани по програма „Местно](#)

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ и развитие на младежката работа в България“) трябва да бъдат обсъдени отново. Според него трябва да се създаде нарочен акт за структуриране на МЦ по един и същи начин, като планирането на дейностите трябва да бъде оставено на самия център. **Трябва да се изработи единен разходен стандарт, който да обхваща само работните заплати, а всеки център сам да преценява какви дейности да планира и извършва.**

Освен това той отбеляза, че общинските планове и стратегии за младежта трябва да бъдат базирани на трудностите и предизвикателствата, които младите хора в общината срещат. Посочено бе, че скоро в община Добрич ще започне да функционира консултативен съвет за младежта.

Г-н Михаил Ненов посочи, че трябва да се изясни защо МЦ и ММЦ са необходими. Според него в момента там, където образованието и семейството не успяват да се справят, започва работата на МЦ и младежките политики. Не трябва да се говори за младежите като маргинализирана група, защото така ще ги маргинализираме наистина. Те са пълноценни, пълноправни граждани в начален стадий на естественото си развитие като граждани. Политиките за младите трябва да дават смисъл и перспектива, а не да запълват празноти. Той подчерта и различни примери от политиките на местно ниво в община Бургас и усилията за привличане на образователните институции и предоставянето на нови възможности за младежи и млади семейства.

Г-жа Надежда Чакърва сподели, че политиката на община Стара Загора е ММЦ и други младежки структури да продължат да съществуват, като това, което се прави в момента ще има отложен ефект (бел.ред. върху младите хора) след години. Тя отбеляза, че младите имат значително по-малко свободно време от 8 часа на ден, но е ключово да имат място за неговото оползотворяване. Общината работи за това, което младите хора искат да видят.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Г-жа Чакърова сподели, че ММЦ Стара Загора е първият център със Знак за качество в България, а сега е на път и да се превърне в първия зелен младежки център в страната. ММЦ се стреми да включва младите хора в обществените процеси и да работи по теми като права на човека и демократични ценности. Накрая тя отбеляза, че към ММЦ функционира консултативен съвет, защото младежката политика и дневния ред трябва да се диктува от младите хора.

Г-н Стефан Кръстев представи плановете за развитие на ММЦ - Перник. Според тях той ще стане второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Това ще предостави на ММЦ самостоятелност и възможност да кандидатства по проекти и програми. Според него трябва да се мисли за статута и заплащането в младежките центрове, като може да се използват примери като Центровете за обществена подкрепа. В общината ММЦ има централна роля, като си взаимодейства и с консултативния съвет за младежка политика към общината, ЦПЛР, общински младежки дом и младежки медиатор.

Г-н Кръстев отбеляза, че основната роля на младежката политика в Перник е овластяване – да се чува гласът на младите хора, като проучване на община Перник показва, че младите хора биха останали в Перник (бел.ред. [Младежко изследване 2021 - Община Перник](#)).

Г-н Тихомир Антонов посочи, че Монтана е най-малката община от присъстващите, като в момента предстои създаване на консултативен съвет. Според него овластяването на младите е свързано с отговорността. Той изрази убеждението си, че съвсем скоро ще има стандарт за младежка дейност на национално ниво и отбеляза, че в края на април месец предстои откриването на МЦ - Монтана, като даде заявка да бъдат пълноправен и активен член на НММЦ.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Освен това г-н Антонов посочи, че политиката на общината е насочена към взаимодействие с бизнеса, а едно от предизвикателствата е работата с младежи от ромската общност.

Участниците в дискусиата засегнаха и въпроса за заплащането на младежките работници в МЦ, като бяха изразени различни становища. Бяха изложени доводи за обвързване на работната заплата на МР с тази на учителите или социалните работници, като се постави акцент, че те трябва да са сходни на заплащането в сферата на образованието и да се базират на постигнати резултати.

Отбеляза се и че средствата предвидени в бюджет 2024 г. ще са ключови за финансовото обезпечаване на дейността на МЦ през настоящата година и навременното им получаване може да позволи повишаване на заплатите на младежките работници.

Предложиха се различни модели за изчисляване на възнаграждението, като се подчерта, че трябва да има общ стандарт, но гъвкавост в размерите на възнагражденията между различните общини. Отправи се и предложение за сформирание на синдикат на младежките работници, който НМФ да организира и да се търси сключване на колективен трудов договор с МОН или ММС.

Ролята на Националната мрежа на младежките центрове

Г-жа Радостина Раданова, директор на ММЦ - Перник и председател на Националната мрежа на младежките центрове, представи развитието на мрежата и нейната роля за защита на интересите на младежките центрове.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Мрежата е създадена през 2016 г. като неформална общност между първите 4 МЦ – Пловдив, Стара Загора, Добрич и Враца. След 2020 г. към нея се присъединяват и новосъздадените 4 МЦ - Бургас, Перник, Монтана и Габрово.

Всяка година мрежата избира нов председател, като за 2024 г. това е ММЦ - Перник.

Целта на Мрежата е да подкрепя всички центрове чрез споделяне на експертиза и обмяна на опит. Подчерта се, че основната цел на НММЦ е всички съществуващи младежки центрове да работят заедно.

Отправи се покана към включване на изграждащите се младежки центрове по НПВУ, като към момента няма изграден механизъм за включване и ще бъде създаден формуляр за присъединяване към неформална група.

Участието в мрежата не води до допълнителни дейности, а напротив, прави младежките центрове по-силни, позволява им заедно да участват в процесите на вземане на решения и утвърждава мрежата като важен играч в полето на младежката работа, което играе ключова роля в разбирането на институциите и държавата относно важността на подкрепата им за функционирането на младежките центрове.

Г-жа Раданова се ангажира да изпрати резултатите от настоящата конференция до всички институции, които имат отношение към темите

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Работен панел: “Ролята на младежкия център в младежката политика”

В този панел, по метода fish bowl, участниците водеха дискусии, преминавайки през няколко въпроса. По същество този метод представлява стратегия за организиране на дискусии в средни до големи групи, като участниците са разделени на вътрешен и външен кръг. Във вътрешния кръг или “аквариума” участниците водят дискусия по определена тема/въпроси. Участниците във външния кръг слушат дискусията и си водят бележки. След което разменят своите роли. Целта на този панел е да помогне на участниците да осмислят и уеднаквят разбиранията си, на базата на предходните лекционни и дискуссионни панели и да се подготвят за предстоящите работни панели, в които ще бъдат активната страна във формулирането на решения и препоръки.

Поставените въпроси и основни акценти по време на дискусиите:

На въпроса **“Как младежкия център може да бъде атрактивен за младите хора?”** участниците в дискусията отговарят, че е нужно търпение, да се опитват различни начини за привличане на младите хора и **да се стъпи на проучване на техните нужди и интереси в местния контекст.** Също така, участниците са подчертали, че е необходимо младите хора да не са просто група младежи, за която някой се грижи, а реално да бъдат овластени в изпълнението на онова, към което са се насочили да развият в себе си.

Въпросът **“При наличието на сграда, специалисти и всичко необходимо, с какви клубове ще напълните младежкия център? С какви дейности ще го изпълните?”** разкрива широка палитра от дейности, които участниците споделят като клуб по дебати, клуб по психология, клуб по презентационни умения, занимания, свързани с креативното мислене и предприемаческите умения, както и дейности, развиващи гражданската култура и уменията за гражданско участие. Също така, участниците подчертават, че е важно **да има вечерни и нощни дейности и възможност младите хора свободно и автономно да ползват младежкия център.** Участниците в дискусията отбелязват и че е важно тези

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

дейности да са съобразени и със силните страни и предимства на хората в екипа на младежкия център, за да са максимално полезни в тяхното реализиране.

По отношение на това **“Как младежният център достига до сегрегираните общности, училища?”** участниците отбелязват, че за да се спечели тяхното доверие, е необходимо опознаване и сближаване, така че отсрещната страна да се почувства сигурна и спокойна. Подчертава се, че е важно да се работи с лидерите в тези общности и първо те да бъдат привлечени, за да повлияят и на останалите, както и че е важно да бъдат опознати и техните ценности и култура.

На въпроса **“Кои са важните параметри, по които се мерят стандартите?”** (бел. ред. **стандарты за качество на младежката работа**) участниците подчертават, че не бива да се фокусираме само върху това колко на брой младежи са присъствали/участвали и колко на брой срещи/събития са се провели. Като добър пример за стандарт за качество за младежка работа е посочен Знакът за качество на Съвета на Европа ([Quality Label for Youth Centres - Youth \(coe.int\)](http://Quality Label for Youth Centres - Youth (coe.int))).

При дискутирането на въпроса **“Какви грешки са допуснати до момента?”** участниците споделят мнението, че е важно правилно да се измерва капацитетът на екипа на младежкия център и да се планират реалистични цели. Също така, участниците споделят заключението, че не трябва да се фокусираме само върху броя достигнати млади хора, но и до качеството на взаимодействие и работа с тях. Участниците споделят, че не винаги това, което си мислят, че ще е интересно за младите хора, всъщност наистина им е интересно и нужно и за това е важно младите хора да участват в планирането на тези дейности. Във връзка с работата със смесени общности следва да се подхожда внимателно, а не да се търси бързо и механично събиране на двете или повече общности на едно място.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

На въпроса “Какви са най-големите притеснения при изграждането на МЦ?” участниците споделят, че се страхуват от провал, от това дали младежките центрове ще се справят с това да привлекат млади хора и дали ще успеят да се справят с външната среда.

Работни панели “Перспектива пред развитието на младежките центрове и младежката работа”

По време на двата последователни работни панела на тема “Перспектива пред развитието на младежките центрове и младежката работа” участниците бяха профилирани и разделени по групи спрямо своята роля и експертиза. Темите на работните групи бяха с фокус върху:

1. Статут на младежките центрове
2. Дейности и същност на работата на младежкия център – какво реално прави?
3. Качество и стандартизиране на младежката работа
4. Как се комуникира дейността, резултатите и дългосрочно въздействие от младежката работа?

В две последователни работни сесии участниците работеха за извеждането на конкретни препоръки и формулирането на решения, които да адресират вече идентифицираните проблеми и предизвикателства пред младежките центрове.

Освен основната тема, дискусиите в работните групи бяха допълнени с 4 основни въпроса, еднакви за всички, а именно:

1. Каква трябва да е длъжностната характеристика на младежки работник?
2. Институционализацията на младежките центрове – докъде да стигне?
3. Начини по които да се извършва финансирането на Младежките центрове?
4. Ролята на младежкия център между младите хора и държавата (в лицето на местната администрация).

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

В проведените дискусии се обособяват и други теми, като тази за младежките работници и техния кариерен и образователен път.

Статут и институционализация на младежките центрове

Мнението на участниците е, че трябва да има изградена нормативна рамка, която да *унифицира младежките центрове като второстепенни разпоредители с бюджетни средства към общината*, за да няма различни форми на институционализиране на младежките центрове, както е в момента. Участниците подчертават, че това следва да е регламентирано в Закона за младежта, но са на мнение, че още по-добре би било като следваща стъпка да има и самостоятелен Закон за младежките центрове.

В рамките на тази дискусия се откроява и необходимостта от *Наредба за формирането на възнаграждението на младежките работници*, която да е на национално ниво, а не местно. Участниците предлагат да се използва като пример наредбата за възнаграждението на социалните работници. Подчертава се, че за да се случи това, първо трябва да има промени в Закона за младежа, защото наредбата за финансирането е подзаконов нормативен акт.

Участниците поставиха въпроса дали грижата за младежите не следва да е предвидена в Конституцията, като в държави като Испания и Португалия.

Третият въпрос, разглеждан в рамките на тази работна група е *“Как да се финансират младежките центрове?”*

В рамките на дискусията се открояват две основни алтернативи:

- **Държавно финансиране с общинско до-финансиране**

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

- **Общинско финансиране с държавно до-финансиране**

Според участниците държавното финансиране ще даде по-голяма сигурност и по-голяма степен на автономност. Същевременно смесеният модел на финансиране според тях крие рискове. Именно поради това участниците препоръчват младежката работа да стане **държавно делегирана дейност**.

Подчертава се, че механизмът за финансиране не трябва да се базира на брой младежи – **това не е коректен начин за разпределение на средства!** Трябва да се намери друг начин за разпределяне на държавно делегирани средства. Затова е необходимо да има и стандарти за качество на този тип дейност.

По отношение на *ролята на младежкия център между младите хора и държавата*, в лицето на местната администрация, участниците са единодушни, че той следва да е пресечна точка между всички заинтересовани страни.

По отношение на *институционализацията на младежкия център*, участниците посочват формат, който позволява да получават финансиране чрез държавния така и чрез общинския бюджет, но подчертават, че вариантът МЦ да бъде общинско предприятие по-скоро не е подходящ. Споделят мнението, че финансирането на младежкия център трябва да е преобладаващо от държавен бюджет, съчетано с местно до-финансиране. Участниците посочват като краткосрочен, но работещ пример ММЦ - Перник и НПО-то, което екипът на МЦ е основал, за да може да привлича финансиране по проекти.

Във връзка с *ролята на младежкия център между младите хора и държавата* участниците са на мнение, че той трябва да е равнопоставена страна в тристранните взаимоотношения, но също така да си взаимодейства и да допълва образователната политика на държавата.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

На въпроса, свързан с „Институционализацията на младежките центрове – докъде да стигне?“, в тази група се срещат предложения за отделяне на МЦ от общините, както и такива той да бъде второстепенен разпоредител на средства от държавния бюджет, както беше обсъдено и в предходната група. Има предложения за местно дофинансиране чрез програми от общинския бюджет.

Участниците посочват, че първоначално новите младежки центрове трябва да получат общинска издръжка, а впоследствие да се отделят.

Според тях е необходимо, ако МЦ е самостоятелен, той задължително да разполага с ясно разписан устройствен правилник или правилник за организацията и дейността.

Участниците подчертават необходимостта от изследване на регламентацията на младежката работа в други европейски държави, “за да не откриваме топлата вода”. Установяването на устойчив модел на финансиране на МЦ е ключов въпрос. Според участниците са налице различни възможности този въпрос да бъде решен.

Един от въпросите, които участниците поставят, е за устойчивостта по отношение на използването на изградената инфраструктура. Те предлагат ограничение, което да гарантира, че сградата на младежкия център няма да променя своето предназначение за период не по-малък от 5 години, каквото е наложено при вече изградените 8 центъра по ФМ на ЕИП.

По отношение на финансирането една от обсъжданите теми засяга възможността на МЦ да набират допълнителни средства и да кандидатстват по различни типове проекти - както на местно и национално, така и на европейско ниво. Това е изведено като ключова нужда от участниците в конференцията. Проектното финансиране трябва да е възможност, но не и основен източник на средства, тъй като според участниците цикличността му крие риск за устойчивостта на центрoвете.

Отбелязва се и необходимостта от възможност младежките центрове да имат възможност да генерират приходи самостоятелно от предоставянето на определени услуги.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

(Бел. Ред. Съгласно чл. 46 от ЗПФ по бюджетите на второстепенните разпоредители не се предвиждат приходи с изключение на помощи и дарения.)

Участниците изразяват и опасението, че институционализирането на младежкия център крие опасността от това той да бъде превърнат в администратор (бел. ред. екипът на младежкия център).

Дейности и същност на работата на младежкия център

Дискусията по отношение на дейностите и същността на младежкия център стартира от изясняването на ролята на младежкия център по отношение на връзката между държавата и младите хора.

Участниците описват МЦ като мост между младите хора и институциите на местно ниво, освен като инструмент за личностно израстване и развитие на потенциала.

Подчертава се, че младежният център трябва да разработва политики, които са приложими към местните общности, което пряко се свързва с очакването на някои от участниците да се осъществяват младежки изследвания, за да може същите тези политики да бъдат базирани на емпирични доказателства.

Младежният център е разгледан и като основен инструмент за изграждане на демократични ценности у младите хора и място, в което младите хора преминават от системно към екосистемно мислене (бел.ред. “общностно мислене”).

Участниците посочват, че младежките центрове развиват широк набор от дейности от неформални обучения, младежки клубове, различни мероприятия, в т.ч. и извън територията на младежкия център и цялостно на територията на общината, а често и на областта.

Младежният център работи приоритетно с младежки организации, като една от обсъжданите теми е дали той трябва да влиза в режим на конкуренция с тях особено по отношение на осигуряването на финансиране на дейностите. Участниците по-скоро

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

поддържат тезата, че МЦ са пространство, което дава възможност за осъществяване на дейности на младежки организации и неформални групи и не следва да се конкурира с тях за проекти и финансиране на местно ниво. Нещо повече – сходно със ситуацията с младежите, МЦ е разглеждан като мост, а понякога и медиатор, между организациите и местната власт.

Участниците посочват добри примери на взаимодействие на МЦ с различни структури като младежки парламенти, младежки омбудсмани, младежки медиатори и др.

Безспорно фундаментални за същността на младежкия център са младежките работници, като те се разглеждат като “ключови фигури, носещи знание, опит, експертиза и работещи на терен”.

Същевременно самите младежки работници отбелязват за себе си, че ролята им е многостранна и “често се чувстват като психолози, соц. работници, общи работници, администратори, координатори, лектори и др.”

Участниците смятат, че е необходимо младежките работници да бъдат профилирани, за да се гарантира качество. Това е от особена важност, тъй като участниците изтъкват, че една от ролите на МЦ е да поддържа нивото и качеството на младежката работа.

В дискусиата се засегна и въпросът трябва ли да се търси унифициране на модела на работа в различните общини, или трябва да се остави повече гъвкавост, като участниците не успяха да достигнат до единно мнение. Все пак по-скоро натежава тезата, че дейностите трябва да следват спецификите на съответната община.

Дискутирайки по темата за дейности и същност на работата на младежкия център, участниците се фокусират върху два въпроса за това **какво е и какво не е младежкия център**, за да разграничат различните дейности, които влизат в обхвата на младежкия център и тези, които макар да са подходящи за млади хора, не са част от дейностите на младежкия център.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

На въпроса *“Какво е младежкия център?”* участниците подчертават като най-основна негова характеристика това, че той е **място за изграждане на умения и формиране на ценности**. Също така участниците посочват, че е инкубатор за идеи и инициативи, среда за забавление и приемане, общност от млади хора, място, където се чува мнението на младите (бел. ред. инструмент и среда за младежко участие). Участниците посочват също и че младежкия център е място, където се провеждат различни мероприятия за младежи, в което се осигурява среда за помощ, подкрепа, обучение. В дискусиата се коментира и че младежкия център е неформална среда и място, където младите хора смислено да прекарват свободното си време и да развиват своите умения за работа в екип и социални умения.

Участниците подчертават, че младежкия център е **“мястото на младите хора”**, място за учене, социални интеракции, споделено време, място, където младежите да бъдат разбрани и подкрепени в осъществяването на техните идеи и активности. Също така, от участниците се посочва, че младежкия център е място както за изява, така и за отдых.

Други важни характеристики за младежкия център, които се посочват в дискусиата, са, че той е приобщаващо, доверено място за младите хора, **младежко пространство**, в което младите хора имат свободата да бъдат себе си и да се развиват. Подчертава се това, че младежкия център следва да е **безопасно и защитено пространство** и “добър вариант, ако избягаш от вкъщи”. Посочва се, че по своята същност младежкия център е медиатор между младите хора и властимащите.

На въпроса *“Какво НЕ е младежкия център?”*, за да разграничат спецификите на неговия обхват, участниците изброиха няколко характеристики, които не отговарят на концепцията за младежки център, а именно това, че той не е училище и не се изисква задължително присъствие. Също така, младежкия център не е място, на което се изисква заплащане от страна на потребителите му. Участниците подчертават, че младежкия център не е място, в което се просто се играят “игри” или хотел и място за купон. Също

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

така не е място само за определени младежи. Участниците споделят мнението, че младежкия център не е място за спортни дейности, народни танци и други подобни дейности, които нямат социален елемент и не развиват ключови умения и компетентности чрез методите на неформалното образование.

Качество и стандартизиране на младежката работа

В дискусиите посветени на **“Качество и стандартизиране на младежката работа”** участниците поставят фокус върху две групи заинтересовани страни, а именно кого го касае пряко и кой може да вземе отношение, респективно решение. В обобщение, следните заинтересовани страни бяха идентифицирани от участниците: Обучители (дори да не са младежки работници), Младежки работници, Младежки организации, Организации, работещи за/с младежи. Към втората група се идентифицират по-скоро млади хора, Национален младежки форум (НМФ), Общини/местна власт, ВУЗ-ове, Национална мрежа на младежките центрове, както и институции като МОН, ММС, МТСП, МФ.

Дискутирайки процеса по създаване на Стандарти за качество, участниците подчертават, че първа стъпка следва да бъде **приемането на официална дефиниция за младежка работа**. След което да се пристъпи към **картографиране на младежката работа** в страната, в това число на всички действащи структури, които осъществяват младежка работа. Също така е необходимо **да се разработи компетентностен модел**, който включва знания, умения и нагласи, като препоръката е да се ползват вече налични и работещи практики като документи на [SALTO⁴](https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/tc-rc-nanetworktcs/youthworkers-competence-model/) и [Съвет на Европа](#).

⁴<https://www.salto-youth.net/rc/training-and-cooperation/tc-rc-nanetworktcs/youthworkers-competence-model/>

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Участниците в работната група повдигат въпроса и за това, че следва да се определят образователните пътеки за младежките работници и обучителните практики за повишаване на тяхната компетентност.

Необходимостта от **създаване на Етичен кодекс на младежкия работник** също излиза на дневен ред сред участниците в работната група, обсъждайки стандартите за качество и процеса на тяхното разработване. В тази връзка, участниците подчертават, че разнообразните дейности за млади хора, следва да стъпват на основните принципи и ценности на неформалното образование (НФО) и те следва да бъдат основен компонент на стандартите и етичния кодекс.

Участниците не постигат съгласие по въпроса дали средата за осъществяване на младежката работа следва да е част от един потенциален стандарт за качество.

За стандартизиране на дейностите участниците подчертават нуждата от изработване на ясни критерии, но същевременно широка дефиниция, която да не създаде свръхрегулация и да ограничи гъвкавостта и свободата на МЦ.

Стандартът за качество на младежката работа според участниците **следва да обхваща и заплатите на младежките работници**, за да се гарантира тяхното достойно възнаграждение и определена финансова автономия, особено в случай, че общината няма необходимия финансов ресурс да обезпечи необходимото заплащане.

Стандартите за качество следва да са обвързани пряко с държавната политика за младежта.

Участниците в работната група акцентират на това, че е изключително важно младежките центрове да имат пространство за инициатива, свобода на избор, дейности и проекти. Също така, участниците подчертават, че идеята на младежкия център не е да се конкурира с младежките организации, а да е пространство и среда за тях, в което те разгръщат своята дейност и потенциал.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Във връзка с темата за институционализацията на младежките центрове, участниците в тази работна група споделят, че е необходимо да се регламентира юридически. Необходимо е младежките центрове да имат своя самостоятелна правосубектност.

Участниците подчертават, че е **необходимо да се установи статут и на Националната мрежа на младежките центрове (НММЦ)**, като за пример е дадено Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), което по същество е НПО, но участието му в различни процеси, касаещи местни политики, е признато със закон⁵.

Според участниците е необходима целенасочена политика в рамките на Министерство на младежта и спорта относно функционирането на младежките центрове.

Участниците в тази работна група изразяват мнението, че младежките центрове „сър сигурност не трябва да са общински предприятия, за да не се превърне това в повод общините да орязват финансиране”.

Засяга се и темата за Националния фокусен център, като участниците споделят опасението той да не остане само “идеен проект”. Те подчертават неговата ключова роля в създаването на цялостната инфраструктура за младежките центрове в страната. Подчертава се също, че е необходимо той да съществува като методическо звено, което подкрепя развитието на младежките центрове, обучава неговите екипи, изпълнява координационни функции и участва в процеса на подбор, подготовка и работи с директорите на МЦ.

Участниците акцентират на това, че директорът на младежкия център би било добре да не е подчинен само на кмета, а да бъде избран/одобряван/освобождаван и с резолюция на Министерство на младежта и спорта или отговорната ресорна институция,

⁵ Съгласно чл. 9 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

за да се избегне натиск при евентуални противоречия между интересите на младежите и общината.

Дискутирайки темата за ролята на Младежкия център между младите хора и държавата (местната администрация), участниците се съгласяват, че той трябва да е мостът между младите хора и местната администрация. С други думи, участниците споделят, че той следва да играе ролята на медиатор между местна власт, младежки организации, младежи, младежки парламенти.

Също така в групата се подчертава, че младежките центрове следва да работят с местните младежки организации и да осигуряват възможност за тях да черпят опит, експертиза от младежкия център и също така, да ползват пространството.

Младежният център следва да е стожер на качествената младежка работа и да съблюдава за високото ниво на нейното изпълнение на местно ниво. Също така той следва да е основен инструмент за работа с млади хора, който допринася за изграждането на активни млади хора. От своя страна младежките работници са ключовите фигури, които носят нужните знания, опит, експертиза и работят с младите хора на терен.

И в тази група отново се споменава стандартът за **Знак за качество на Съвета на Европа** като основен пример за добра рамка за функционирането на младежките центрове, която може да послужи за изработването на стандарти за качество на младежката работа.

Участниците изразяват мнение, че в разработването на стандартите и механизма за финансиране на младежките центрове следва да участват Министерство на финансите, МОН, ММС, Младежките центрове и НМФ. В процеса трябва да бъдат включени експерти с опит в младежката работа и младежката политика.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Как се комуникира дейността, резултатите и дългосрочното въздействие от младежката работа

Във връзка с основния въпрос на групата **“Как се комуникира дейността, резултатите и дългосрочното въздействие от младежката работа?”** участниците се обединяват около три основни таргет групи, към които да е насочена комуникацията.

На първо място към широката общественост, към която е нужно по-общо представяне, че младежката работа и младежкият център съществуват, каква е тяхната полза и повече прозрачност за дейността им.

На следващо място към колеги и партньори комуникацията с цел обмяна на опит, осъществяване на съвместни проекти, изграждане на обща стратегии и сътрудничество.

И на трето място, към властта, в т.ч. местна или национална: участниците подчертават, че е важно да има ясна отчетност какво е осъществено до момента, конкретни числа за обхванати младежи, проведени активности, ангажирани младежки работници, работни часове и пр., защото “за да дадат пари, трябва да знаят за какво ги дават”.

Спрямо горното разделение “към кого” групата дефинира различни начини за това “как” да се комуникира дейността на младежкия център. Участниците споделят, че по отношение на широката общественост дейността следва да се популяризира с помощта на местни и национални медии, социални мрежи, отворени събития в младежкия център, промоционални участия в други масови мероприятия, изложения, разпространяване на материали сред училища, спортни клубове, младежки дом и други подобни. Разпространяването и обмяна на добри практики с местни организации, ангажирани общности, други младежки организации и НПО се осъществява посредством нарочни срещи тип конференции, кръгли маси, съвместни събития. И накрая, взаимодействието с властта е чрез предоставяне на доклади, отчети, счетоводни документи, изследвания и

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

друг вид синтезирана и обоснована информация като потвърждение, че младежката работа е нужна и вече се случва ефективно.

Участниците подчертават, че във връзка с комуникацията на дейността на младежкия център ключово място заема личността на работещите в младежкия център, защото тяхното послание към широката общественост ще бъде възприемано като мета-послание повече, отколкото като конкретни думи и действия.

Младежки работник - образователни и кариерни пътеки

На въпроса *“Каква да бъде длъжностната характеристика на младежкия работник?”*, участниците са разделени в две основни групи:

Първата смята, че по-скоро трябва да се говори за компетентностен модел, а не за нормативен документ „длъжностна характеристика“, тъй като работата е индивидуална и може да се разширява, но да има някакви минимални изисквания и задължения.

Втората смята, че длъжностната характеристика следва да е унифицирана за всички младежки работници, работещи в младежки центрове.

Сред участниците по-скоро надделява тезата, че младежкият работник следва да има средно образование и задължителен опит в младежки организации и с младежки дейности, но съществува и мнението, че е необходимо висше образование и/или СДК. Въпреки това не е малък броят на участниците, които изразяват противоположното мнение - наличието на висше образование трябва да е задължително изискване за заемане на длъжността младежки работник. В този смисъл въпросът за необходимото образование на младежките работници остава по-скоро отворен. Участниците са единодушни за необходимостта от възможност за допълнителни обучения и повишаване на капацитета. Има противоречиви мнения дали да има разделение на младежките работници на младши и старши, според тяхното образование и опит.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

В подкрепа на тезата за най-малко средно образование се появява и аргументът, че изискването за завършено висше образование би ограничило възможността на студенти, които имат повече свободно време, интерес и са преминали специализирани обучения за работа със свои връстници да заемат позициите на младежки работници.

Подчертава се, че младежките работници следва да имат разбиране за това какво е младежка работа, какво са демократичните ценности, да имат разбиране за естеството на младежката работа, да знаят каква е ролята на НМФ и НММЦ, в живота на младите хора и младежките организации.

По въпроса за длъжностната характеристика на младежкия работник в групата се наблюдава единомислие, че е ключово спазването на **етичен кодекс на младежкия работник**, който е пряко свързан и с ясна дефиниция що е то “младежка работа”.

Следваща твърда позиция, която се откроява в тази група, е необходимостта младежкия работник да има **нагласата и готовността за повишаване на компетентността си** със съответните квалификационни курсове, които да са специално насочени към младежката работа.

Участниците поставят акцент върху **липсата на такова обучение на национално ниво**. Групата идентифицира и се обединява около няколко **базови изисквания за заемане на длъжността младежки работник**, с които да се подsigури качествена дейност. Базовите изисквания биха могли да бъдат: образование; опит в работата с хора; диалогичност; дигитални умения.

Националният фокусен център е разгледан като ключов инструмент за осигуряване на именно такова обучение за младежки работници, като участниците изразяват опасения за неговото реализиране и функциониране. (Бел. Ред. на НФЦ)

Към длъжностната характеристика на младежкия работник участниците определят няколко основни елемента, с които да се подsigури дългосрочно и качествено въздействие от младежката работа, а именно: Работа на терен; Работа в мултиетническа среда;

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Отчетност на дейността; Разработване, организиране и изпълнение на проекти; Спазване на Етичен кодекс на младежкия работник; Конфиденциалност/запазване на личната тайна; Разработване на годишен планове и програми и др.

Експлицитно се подчертава **необходимостта от промяна в кода и мястото на професията по Национална класификация на професиите и длъжностите (НКПД)**. Не се дават конкретни предложения за това каква трябва да е промяната.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Изводи и препоръки

Дискусиите, разгърнати в хода на Национална конференция “Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове”, показват, че в полето на младежката политика и особено на младежката работа все още са налице множество въпроси, които имат нужда от изясняване и разгръщане. Участниците отбелязват липсата на задълбочен дебат по темата на институционално ниво, от създаването на младежките центрове през 2014 г. В това отношение последните месеци след провеждане на кръглата маса през м. август 2023 г. бележат известен напредък и постепенно очертават следващите стъпки, които трябва да бъдат предприети, за да бъде осигурена както дългосрочната устойчивост на младежките центрове, така и развитието на младежката работа въобще.

Част от обсъдените мерки са закъснели, но са от първостепенна необходимост, за да се осигурят условия за разширяване на инструментариума за работа с младежи на терен, както и за подобряване на услугите и осъществяване на ефективна превенция на рискови фактори.

В голяма степен изводите и препоръките повтарят и разширяват тези, направени по време на кръглата маса през месец август 2023 г. и националната конференция, проведена през м. декември в гр. Бургас.

1. По отношение на институционализацията на младежките центрове:

1.1. Осъществяване на законови промени в Закона за младежта за институционализирането на младежките центрове

Участниците в конференцията препоръчват въвеждане на законова дефиниция за младежки център в рамките на Закона за младежта и потенциално последващо отделяне в самостоятелен закон. Според тях МЦ следва да са юридически лица,

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

второстепенни бюджетни разпоредители към общината със смесен режим на финансиране (виж препоръка 1.2). Това ще гарантира стабилно финансиране за дейностите на младежките центрове и ще им позволи да функционират ефективно, устойчиво и в голяма степен независимо.

1.2. Създаване на механизъм за смесен модел на финансиране на младежките центрове – държавно делегирана дейност и целево програмно финансиране

Необходимо е развитие на ясен и прозрачен механизъм за финансиране на младежките центрове, базиран на оценка на нуждите и резултатите от тяхната работа. Той трябва да е гъвкав и да предоставя възможност за пълноценно обезпечаване на нуждите на младежките центрове. Според участниците фокусът на осигуряването на подкрепа посредством обособяването на младежката работа в МЦ като държавно делегирана дейност трябва да бъде издръжката на младежките работници и директната работа с младежи, а отделно да се осигуряват допълнителни целеви средства за дейности като вътрешни и международни обмени, повишаване на капацитета, дейности на НММЦ и др. Общините следва да гарантират издръжката на материалната база на МЦ. Ефективният механизъм за финансиране е ключов фактор за устойчивостта и успешното функциониране на младежките центрове.

1.3. Защитен статут на сградния фонд на младежкия център и фиксиран период (5 години) без промяна на предназначението на сградата на МЦ.

Участниците в конференцията посочват, че е необходимо да се установи механизъм за дългосрочно определяне на предназначението на сградния фонд, в който се помещава младежкия център, за да се гарантира неговата устойчивост и дългосрочното му позициониране в рамките на местната инфраструктура, в случай на промени в структурата на администрацията, политически или икономически трудности на местно ниво.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

1.4. Гарантиране на автономността на младежкия център в управлението на неговите дейности и ресурси

Участниците подчертават, че автономността ще позволи на младежките центрове да се адаптират към специфичните нужди на младежката аудитория и да развиват иновативни програми и проекти.

Деяностите на младежкия център следва да се планират в координация с общината и останалите структури с отношение към младите хора на територията на общината, но да произлизат от екипите на младежките центрове и младите хора, ползватели на услугите на центъра.

Екипите на младежкия център следва да имат свободата да изберат начина на изпълнение на дейностите по тяхно усмотрение, следвайки разпоредбите на приложимото законодателство. (ЗОП, ЗА, местни наредби и др.)

1.5. Необходимо е законово регламентиране на Националната мрежа на младежките центрове

Участниците са на мнение, че след разширяването на мрежата на младежките центрове, е необходимо представителство на младежките центрове, което да е посредник между институциите и центрoвете и да има роля в процесите на национално ниво, касаещи формулирането на политиките за младежта, в това число за младежката работа и младежките центрове.

Националната мрежа на младежките центрове следва да представлява интересите на младежките центрове и да се застъпва за правата на младежките работници.

2. По отношение на дейностите и същността на работа на младежкия център

2.1. Младежкия център следва да се фокусира върху ангажирането на свободното време на младите хора чрез методите на НФО.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Според експертите, участници в срещата, спортните и културно-развлекателните дейности не следва да са фокус на МЦ. МЦ е инструмент за изграждане на умения и ценности сред младите хора, които ги изграждат като граждански активни и отговорни хора, ефективно включени в обществения живот.

2.2. Младежкия център следва да работи със и да осигурява пространство за осъществяване на дейностите на младежките организации и структури на територията на общината

Участниците подчертават, че трябва да се насърчава партньорството и взаимодействието на младежкия център със структури (където съществуват) като младежки парламенти, ученически съвети, младежки омбудсман и др.

2.3. Младежкия център е защитено младежко пространство, отворено за младежи от всички социални и демографски групи

Младежкия център следва да осигурява равен достъп и равни възможности за всички млади хора. Екипът на МЦ следва да се стреми към включване на млади хора, представители на малцинства, представители на малки населени места, млади хора с различни възможности и други групи, съставляващи цялата палитра млади хора на територията на общината.

2.4. Дейността на МЦ следва да е обвързана с нуждите на младите хора на местно ниво, но също така и с националния и европейски контекст

За да се постигне тази синергия, се препоръчва осъществяването на младежки изследвания и разработването на нарочни местни младежки стратегии, базирани на данни и проучвания, които отразяват реалните нужди на младите хора.

3. По отношение на качеството и стандартизирането на младежката работа

3.1. Въвеждане на законова дефиниция за младежка работа в Закона за младежта

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Въвеждането на законова дефиниция за младежка работа в Закона за младежта е необходима първа стъпка, която да отвори възможността за включване на ясни дефиниции и стандарти за младежки работник, младежки център в законодателството. Стандартизирането на термините и процесите ще допринесе за яснота и консистентност в регулацията и практиката в областта на младежката работа и ще даде възможност за разгръщане на инструментариума и разработването на нови политики за нейното развитие и за разширяването на нейния обхват и въздействие.

3.2. Разработване на стандарти за качество в младежката работа съвместно с т.нар. общност на практикуващите и ключови заинтересовани страни

Участниците подчертават, че доколкото е необходимо да бъдат разработени стандарти за качество на младежката работа, то те трябва да стъпят на работещи модели от европейско и международно ниво и трябва да бъдат изработени с активното участие на т.нар. общност на практикуващите (младежки работници, обучители и т.н.) и в партньорство с ключови заинтересовани страни като Националната мрежа на младежките центрове, Национален младежки форум, представители на академичния сектор, Министерство на финансите, Министерство на младежта и спорта и др. Стандартите следва да бъдат съгласувани с изискванията на Знака за качество на младежките центрове на Съвета на Европа.

3.3. Изработване или адаптиране на компетентностен модел за младежки работници

Участниците в конференцията акцентират върху нуждата от разработване на компетентностен модел за младежкия работник, който да определи необходимите умения, знания и качества за успешна работа и взаимодействие с младежи. Като модел, който може да бъде използван в процеса, се посочва компетентностният модел на

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Съвета на Европа. Компетентностният модел ще помогне за професионализацията и стандартизацията на младежката работа, както и за подготовката и развитието на младежките работници.

3.4. *Необходимо е изработването на Етичен кодекс за младежките работници*

Като нужда в рамките на процеса по стандартизиране на младежката работа, участниците в конференцията посочват необходимостта от изработване на етичен кодекс или етични правила за младежките работници при взаимодействие с младежи, за да се гарантира, че младежките центрове и младежката работа ще предоставят защитено пространство за младежите, което няма да поражда рискове за тяхното развитие.

4. По отношение на младежките работници

4.1. *Промяна в НКПД по отношение на професията младежки работник.*

Участниците в конференцията са единодушни по отношение на нуждата от осъществяване на промени в Националния класификатор за професиите и длъжностите, по отношение на професията младежки работник. В рамките на дискусиата не се постига абсолютен консенсус за формата на промените, но натезжава мнението, че младежният работник следва да бъде изваден от мястото си под социалните работници и обособен в самостоятелна категория.

4.2. *На национално ниво все още липсва консенсус за изискванията за заемане на позицията “младежки работник”*

В дискусиите се открояват две основни позиции по отношение на изискванията за заемане на длъжността “младежки работник” – задължително изискване за висше образование или без изискване за образователен ценз. Участниците не успяват да достигнат до консенсус, като и двата варианта намират своите логични аргументи. (виж стр. 51 и следващи).

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

4.3. Няма достатъчно възможности за обучение на младежки работници в системата на висшето образование

4.4. Необходимо е повишаване на възнаграждението на младежките работници

Определяне на адекватно заплащане за младежкия работник, което да отразява значимостта и отговорността на тяхната работа. Адекватното заплащане е ключов фактор за задържането на квалифицирани и мотивирани младежки работници и за осигуряване на качествени услуги за младежите. Участниците в конференцията са единодушни, че настоящото възнаграждение на младежките работници е недостатъчно и трябва да се търси възможност за по-устойчив модел на обезпечаването им.

4.5. Предлага се приемане на наредба за финансиране на младежките работници

Предлага се изработване на наредба, която да урежда заплащането и трудовите права на младежкия работник, за да се гарантира справедливост и законност във връзка с техния труд. Наредбата ще осигури ясни правила и процедури за заплащане на младежките работници, което ще подобри тяхната работна среда и мотивация.

4.6. Създаването и функционирането на Националния фокусен център е ключово, както за обучението на младежките работници, така и за цялостното функциониране на мрежата от младежки центрове и развитието на младежката работа в страната

В рамките на дискусиата многократно се повдига въпроса за ролята на Националния фокусен център откъд проекта за неговото изграждане, като основно методическо и координационно звено за младежките центрове и младежката работа на национално ниво. Участниците изразяват опасения относно визията за неговото изграждане и функциониране и акцентират върху ключовата му роля на институция,

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

която има потенциала да определи и предпостави успешното развитие на младежката работа в страната.

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Източници на информация:

1. [Декларацията на Народното събрание за приемане на Европейска харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите.](#)
2. [Ревизирана европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите.](#)
3. [Наръчник за местна младежка политика на Национален младежки форум](#)
4. [Research-based analysis of European youth programmes, RAY.](#)
5. [Доклад от Кръгла маса на тема „Устойчивост на младежките центрове, финансирани по програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ и развитие на младежката работа в България“.](#)
6. [Младежко изследване 2021 - Община Перник](#)
7. [Знак за качество на младежките центрове на Съвета на Европа - Quality Label for Youth Centres](#)
8. [ETS Competence Model for Youth Workers to Work Internationally, SALTO](#)
9. [Портфолио за младежка работа на Съвета на Европа](#)
10. Доклад от Национална конференция „Предизвикателства и перспективи пред младежките центрове“

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.

Приложения:

Съдържанието на настоящия доклад отразява мненията единствено на своите автори и на участниците, изразени по време на Национална конференция „Перспективи пред младежката политика и институционализирането на младежките центрове“. Община Стара Загора и Програмният оператор на Програма “Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи”, не носят отговорност за начина на употреба на информацията, съдържаща се в документа.